

Asia: VN/34059/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi toisen asteen koulutuksen kehittämishankkeeseen liittyvistä säädösmuutoksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

MTK-Etelä-Savon lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi toisen asteen koulutuksen kehittämishankkeeseen liittyvistä säädösmuutoksista (Dnro VN/34059/2021)

Etelä-Savon maakunnan strategisiksi kärjiksi on valittu metsä, vesi ja ruoka (<https://www.esavo.fi/maakuntastrategia>). Kaikki nämä liittyvät vahvasti luontoon ja sitä kautta luonnonvara-alan elinkeinoilla ja niiden tuottamalla raaka-aineilla, jalosteilla ja palveluilla on suuri merkitys maakunnan elinvoimalle ja sen mahdollisuuksille kasvaa. Luonnonvara-alan elinkeinoin voidaan tässä yhteydessä laskea myös matkailu- ja ravitsemustoimialan, joka perustuu Etelä-Savossa merkittävältä osin haja-asutusalueiden tuottamiin palveluihin.

Venäjän sotatoimien vaikutukset heijastuvat Suomeen tavoilla, jotka entisestään korostavat Etelä-Savon ja myös koko Itä- ja Kaakkois-Suomen merkitystä varsinkin huoltovarmuuden ja turvallisuuden näkökulmasta. Toisen asteen koulutuksella on keskeinen rooli alueen työvoiman saatavuuden turvaamisessa. Toisen asteen koulutuksen suorittaneista merkittävä osa siirtyy myös yrittäjiksi.

Työvoiman ja yritystoiminnan turvaaminen Etelä-Savossa ja koko Itä- ja Kaakkois-Suomessa on mitä suurimmassa määrin koko Suomen etu. Tämän vuoksi koulutuspolitiikka, kuten mikään muukaan politiikan ala ei saa olla vain kasvukeskuksia suosivan keskittämispolitiikan väline.

Valmistelu jäänyt puutteelliseksi

Etelä-Savon näkökulmasta hallituksen esitys näyttyy niin tietopohjan kuin vaikutusarvioiden osalta huonosti valmistellulta. Uudistuksen kokoluokka huomioiden ja vaikutusarvioiden puutteellisuuden vuoksi uudistus tulee siirtää kokonaisvaltaiseen ja huolellisempaan valmisteluun seuraavalle hallituskaudelle.

Uudistuksen siirtämistä puoltaa myös se, että erityisesti luonnonvara-alan koulutuksen piirissä toimivat tahot pitävät erilaisten uudistusten tahtia liian nopeana ja laatua heikkona. Luonnonvara-ala on toimialan luonteesta johtuen pitkäjänteistä, mikä vaatii työrauhaa pidemmälle ajalle kuin, mitä parin vuoden välein tehtävät uudistukset mahdollistavat.

Maa- ja metsätalous elävät yhtä suurimmista murroksistaan niin globaalien kriisien kuin poliittisten kiistojen takia. Tähän hetkeen ei ole varaa lisätä epävarmuutta enää hallinnon taholta. Luonnonvara-alan koulutusta on kehitettävä pitkäjänteisesti ja johdonmukaisesti ottaen huomioon alan osaamisvaatimusten jatkuva ja nopea kasvu.

Uudistus ei ota huomioon alueellisia eroja

Etelä-Savossa Etelä-Savon ammattiopisto Esedu ja Ammattiopisto Samiedu toimivat monialaisesti. Kun maakuntamme samaan aikaan ikääntyy ja kärsii väestökadosta, on toisen asteen koulutuksen saavutettavuus ja laatu aivan keskeisiä tekijöitä maakunnan elinvoiman lisäämisessä. Tilastojen mukaan toisen asteen koulutuksen suorittaneista merkittävästi suurempi osa jää maakuntaan verrattuna korkea-asteen koulutuksen suorittaneisiin.

Etelä-Savo eikä muutkaan Itä- ja Kaakkois-Suomen maakunnat voi enää jatkossa olla pelkkiä raaka-aine- ja työvoimareservejä, tarvitaan selkeä suunnan muutos.

Etelä-Savossa oppivelvollisten määrä on laskeva, mikä vaikuttaa toisen asteen koulutukseen hakeutuvien määrään. Samaan aikaan jatkuvan oppimisen opiskelijoiden määrä kasvaa. Tämä on välttämätöntä ottaa huomioon kaikkia koulutusuudistuksia tehtäessä. Työelämän muutokset edellyttävät uutta aikuisiän osaamista sekä tarvetta kouluttautua uusiin ammatteihin. Mikäli koulutuksen rahoitus suosii oppivelvollisten kouluttamista, on seurauksena hallituksen taholta tarkoituksellinen Etelä-Savon tyyppisten maakuntien näivettäminen.

Luonnonvara-ala vaatii erityishuomioita

Eri aloilla on erilaiset rahoitustarpeet riippuen siitä, mitä opetusvälineitä tarvitaan. Luonnonvara-alalla tarvitaan kalliita opetusvälineitä alan luonteesta johtuen. Maa- ja metsätalous on koneellinen

toimiala, jolta jatkuvasti vaaditaan korkeampaa teknologiaa ja uusien innovaatioiden käyttöönottoa. Mikäli näihin ei ole resursseja, ei alalle tule riittävästi eikä riittävän osaavia tekijöitä. Sama koskettaa mm. raskaan kaluston kuljettajien koulutusta.

Etelä-Savo on muuttotappiosta kärsivä maakunta, josta erityisesti nuoret muuttavat pois. Keskeinen keino hidastaa ja pysäyttää tämä muuttotappio on tarjota nuorille koulutusmahdollisuuksia omassa maakunnassa. Erityisen merkittävä tämä on ammatillisen koulutuksen osalta, jossa Etelä-Savon maakunta kärsii jo nyt samaan aikaan luonnonvara-alan työntekijäpulasta.

Lopuksi

MTK-Etelä-Savo edellyttää, että ammatillisen koulutuksen rahoituksesta päätettäessä katsotaan koulutuksen tarvetta ja tilaa laajasti ja alueiden sekä oppilaitosten erot huomioiden. Ammatillisessa koulutuksessa on mitä suurimmassa määrin kyse alueen, tässä tapauksessa Etelä-Savon maakunnan elinvoimaisuudesta.

MTK-Etelä-Savo

VESA KALLIO

Vesa Kallio

toiminnanjohtaja

Kallio Vesa
MTK-Etelä-Savo ry.